

TINCHLIG YULIDUZ

Ona yurtning - oltin beshiging

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

2007-yil 22 - 28 -yanvar N:4 (66597)

Muassislar:

O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar ijtimoiy harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

AGAR VAQT YUGURSAYDI...

3 - BETDA
G'AMXO'RLIK

7 - BETDA

Tarixingdir ming asrlar ichra pinhon...

8 - BETDA

Tinchliging - hurliging

ARCHALARI ADL AKADEMIYA

Beixtiyor tan salomatligi uchun nega boshqa o'quv yurtlarida ham bu qadar ko'rkam va salobatli archa daraxtlarini o'stira olmaymiz-a, deb o'yg'a tolasiz. Askarlardek adl turgan o'rmondan keltirilgan archalar sizni botirlikka, matonatga chorlaydi. Axir qish qahratoni-yu yoz saratonida ham birdek yashnab turadigan bu go'zal daraxtlar kimning havasini keltirmaydi, deysiz. Bu yerdagi talabalar birinchi navbatda jinoyatlarning oldini olishni, operativ-qidiruv hamda tergov

faoliyatini o'rganishadi. Ekspert-kriminalistika faoliyati-yu, mutaxassislar tayyorlash va ofitserlar malakasini oshirish deysizmi, serjantlar tarkibini tayyorlash bo'yicha Oliy kurslarmi, hamma-hammasida mashg'ulotlar qizg'in tus olgan. Har bir talaba jismonan baquvvat bo'lishi uchun futbol maydoni, yugurish yo'lakchalari, gimnastika, sport maydonchalari, tennis korti va ikkita kurash zali ularga mahtal. Jangovar va jismoniy tayyorgarlik kafedrasida dzyudo, sambo, yengil atletika, qo'l jangi kabi sportning boshqa turlari bo'yicha seksiyalar muntazam ishlab turibdi. Bu yerda tahsil olgan Jahon va Osiyo chempionlari bilan uchrashuvlar bo'lajak harbiylar qalbiga ilhom soladi. Oliyogha qizlarning ham tahsil olishi, vatan himoyachilari safida adl turib olg'a ilgarilashi yana-da quvonchli holdir. Akademiyada

Ona yurtimizda turli millat vakillari ahil va inoq yashashadi. Bizning ijtimoiy hamda siyosiy barqarorligimiz zahirida Vatan himoyachilarimizning hissasi behaddir, bayram bahona O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Akademiyasida bo'lib, ularning kasb-hunar mahoratlarini qanday oshirayotganliklarining guvohi bo'ldik. Oliy dargohda o'quv xonalari, sport komplekslari, harbiy dala o'quv markazi, madaniyat saroyi, kutubxona, oshxona, shinam yotoqxonalar - hamma-hammasi did bilan qurilgan va bezatilgan. Ayniqsa, obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish ishlari yuqori saviyada bajarilgan.

har yili Vatan himoyachilari hamda «Xotira va qadrlash kuni»ga bag'ishlab sport musobaqalari o'tkaziladi.

Ayniqsa, fan, san'at, madaniyat arboblari bilan uchrashuvlar, xalqaro va respublika miqyosidagi konferensiyalar bo'lajak harbiylarimiz bilim saviyasini oshiradi, fikrlash doirasini kengaytiradi. Samarqand, Buxoro, Xiva kabi tarixiy shaharlarga sayohat esa qadriyatlarimizni avaylab-asrashga undaydi.

Talabalar general-mayor Tohir Mullajonov, polkovnik Aleksandr Yakubov va Ne'matjon Rasulov kabi ustozlar rahnamoligida aziz vatanimizning chinakam qo'riqchilari bo'lib tarbiyalanishmoqda. «O'zbekiston» nashriyotida chop etilgan yurtboshimizning «Inson, uning huquq va erkinliklari» nomli yangi asari Akademiya talabalari uchun muhim ahamiyatga ega ekanligi noshirlar bilan o'tkazilgan tadbirda haqli ta'kidlandi.

Nodira MIRZAYEVA.

INGLIZCHA O'QIYMAN

Assalomu alaykum, sevimli gazetamizning jonkuyar xodimlari! Bu maktubimni sizlarga juda mamnuniyat bilan jo'natmoqdaman. Chunki bundan oldingi xatim gazetada chop etilganini ko'rib, quvonib ketdim. Ilk maktubimni ming bir hadik bilan yuborgandim. Uning chop etilganidan keyin shunga amin bo'ldimki, tahririyatda hech qaysi xat e'tiborsiz qolmas ekan. Hatto tengdoshlarimga ham bu gazetaga obuna bo'lishni, ijod namunalariidan tahririyatga yuborishlarini maslahat berdim.

Sizlardan birgina iltimosim bor: men ingliz tiliga juda qiziqaman. Sevimli gazetamizning sahifalarida ingliz tilida test savollari berib borilsa, maqsadga muvofiq bo'lardi. Bu orqali men kabi tengdoshlarim o'zlarining bilimlarini yana-da oshirib borishardi.

Dilbar RAJABOVA,
Xorazm viloyati, Gurlan tumanidagi
18-maktabning 9-«A» sinf o'quvchisi.

YANGI MAKTABDA KOMPYUTER

Davlatimiz tomonidan kelajakda bilimli va salohiyatli yoshlar safidan joy olishimiz uchun barcha shart-sharoitlar yaratib berilmoqda. Bunga respublikamizning chekka-chekka qishloqlaridagi eski maktablarning o'rniga yangi zamonaviy maktab, litseylar qurilishi misol bo'la oladi. Mana shunday zamonaviy maktablarning qatoridan bizning Mirzo Ulug'bek nomli 43-maktabimiz ham o'rin oldi. Yangi maktabimiz zamon talablariga javob bera oladigan bir-biridan bejirim jihozlar bilan jihozlandi. Bundan xuddi biz kabi o'qituvchilarimiz ham mamnun bo'lishdi. Boshqa o'quvchilar singari biz ham kompyuterda ishlashga, u bilan «tillashish»ga orzumandmiz. Yangi yilda zora shu orzuimiz ham ushalsa.

Humayra ESHMURODOVA,
Qashqadaryo viloyati, Qamashi tumanidagi
Berdoli qishlog'i.

YO'L QOIDASI — UMR FOYDASI

Toshkent viloyatining Zangiota tumanida joylashgan 38- va 40-maktab o'quvchilari o'rtasida «Yo'l harakati qoidalarini bilimdonlari» nomli nazariy va amaliy mashg'ulot bo'lib o'tdi. Maktab sport zali go'yoki katta yo'lga aylangandi. Zalga chorrahalar, svetofor-avtoulavlarning maketlari o'rnatildi. Hattoki militSIONER-manekenlar, qo'g'irchoq yo'lovchilar ham o'z joylarida bo'lib, o'quvchilar uchun ataylab yo'lni noto'g'ri kesib o'tish qoidalarini, avtoulavlarning qoidaga mos kelmaydigan harakatlari kabi topshiriqlar berildi. Bilimdonlar ana shunday masalalarni to'g'ri yechib, chorrahadagi tiqilmalarni ochishdi. Tadbirida Quyoshli qo'rg'onida joylashgan Favqulodda vaziyatlar boshqarmasi vakillari tomonidan ko'rsatilgan ko'rgazmali qurollar va sahna ko'rinishlar ham namoyish etildi. Tadbir so'ngida mashg'ulot tashkilotchisi tuman Davlat Avtomobil Nazorati xodimi inspektor Shavkat Usmonov zukko o'quvchilarga esdalik sovg'alari topshirdi.

Bahodir RAHMONOV,
Toshkent viloyati, Zangiota tumanidagi
40-maktabning 10-sinf o'quvchisi.

GILOS HAQIDA XOMUSH QO'SHIQ

Hovlimizda shoxlari yo'g'on gilos daraxti bor. Har yil bahorda uning qiyg'os gullashidan hovlimiz yashnab ketardi. Gilos pishganda esa dugonalarim bilan uning shoxiga chiqib giloso'rlilik qilardik. Ammo keyingi ikki yil gilosning ba'zi shoxlari qurib, mevalari kamaya boshladi. Bundan oilamizdagilarning barchasi tashvish chekar, uning qurigan shoxlarini qirqayotgan dadam ham qovog'ini solganlaricha afsus bilan bosh tebratib qo'yardilar.

Uning avvalgidek yashnab o'z holiga qaytishini barchamiz birdek istardik. Afsuski, buning iloji yo'q. Hatto gilosning-da o'tgan umri orqaga qaytmas ekan...

Ma'suma MAMADALIYEVA,
Samarqand viloyati, Kattaqo'rg'on shahridagi
6-umumta'lim maktabining 9- sinf o'quvchisi.

«2007-yil — Ijtimoiy himoya yili»

NIYATING NOGIRON BO'LMASIN!

Men andijonlikman, poytaxtimiz Toshkent shahriga mehmonga keldim. Shaharlar orasi yiroq bo'lgani uchun kech soat 21-00 da Uchtepa tumaniga yetib keldik. Ko'cha qorong'u, yo'llarga esa asfalt qilish uchun shag'al to'kilgan. Shag'al toshlari ustidan yengil avtomashina ham qiyalib yurar edi. Amakimning darvozasi oldida to'xtagan mashina chiroqlarining nuri esa ko'cha oxirigacha yetar edi. Uzoqroqda turgan nogironlar aravachasini ko'rdim. Nega u yerda aravacha turibdi dedim-u, yuklarimni mashinadan tushirib, ostonaga qo'ydim va mashinadagilar bilan xayrlashib, aravacha tomon yo'l oldim. Unda chamasi 16-17 yoshli bir nogiron bola o'tirar, aravacha g'ildiraklari esa shag'al toshlari ustida yaxshi aylanmayotgandi. Men yordamlashaymi, deya aravachaga yaqinlashdim. Bola «Kerak emas, o'zim yetib olaman», degan javobni qaytardi. Men «Sizga yordam bermoqchiman xolos, keling, uyingiz qaysi tomonda?», dedim.

—Menga hech qanaqa yordam kerak emas, o'zim eplayman, - dedi u va aravacha g'ildiraklarini aylantira boshladi. Men nima qilishimni bilmay ortga qaytdim va uni ancha vaqtgacha kuzatdim. Nega bu bola mening yordamimni rad qildi, degan savol meni qiynay boshladi. So'ngra, uyga kirib ketdim.

Tong otdi. Amakim meni va jiyanlarimni shahar aylantirishga olib chiqmoqchi bo'ldi. Ko'chada kechagi nogiron bolani ko'rib qoldim. U aravachasida o'tirib besh-olti qadam nariroqda baqirib, yugurib, to'p tepib, futbol o'ynayotgan bolalarni kuzatib o'tirar edi.

—Aravachadagi bola kim?

—Qo'shnimizning o'g'li, - deb javob qaytardi amakim.

—Nega bu yerda o'tiribdi?

—Har kuni shu yerga chiqib, o'tgan-ketganni tomosha qilib o'tiradi.

—Nima, birorta o'rtog'i yoki do'sti yo'qmi?

—Menimcha, o'zi bolalar bilan o'rtoq bo'lishni xohlamasa kerak.

—Nega?

—Nogiron bo'lgani uchun sog'lom bolalardan uyalsa kerak-da.

Shunda o'ylanib qoldim. Bir qizni bilaman, u ham nogiron. U ham aravachada o'tiradi, lekin har xil ko'ylaklar tikishni, bolalarga issiq jemfer, qo'lqopchalar to'qishni bilardi. Kim uning oldiga iltimos bilan kelsa, shirinso'zi va chiroyli tabassumi bilan kutib oladi. Chunki u yashaydigan ko'chada hech kim narsalarni unikichalik chiroyli to'qiy olmaydi.

Menimcha, bu bolaning qo'li-da hunari bo'lmasa kerak. Nega birorta hunar o'rganmas ekan?

Axir o'tirib bajarsa bo'ladi-gan hunarlar ham bor-ku!..

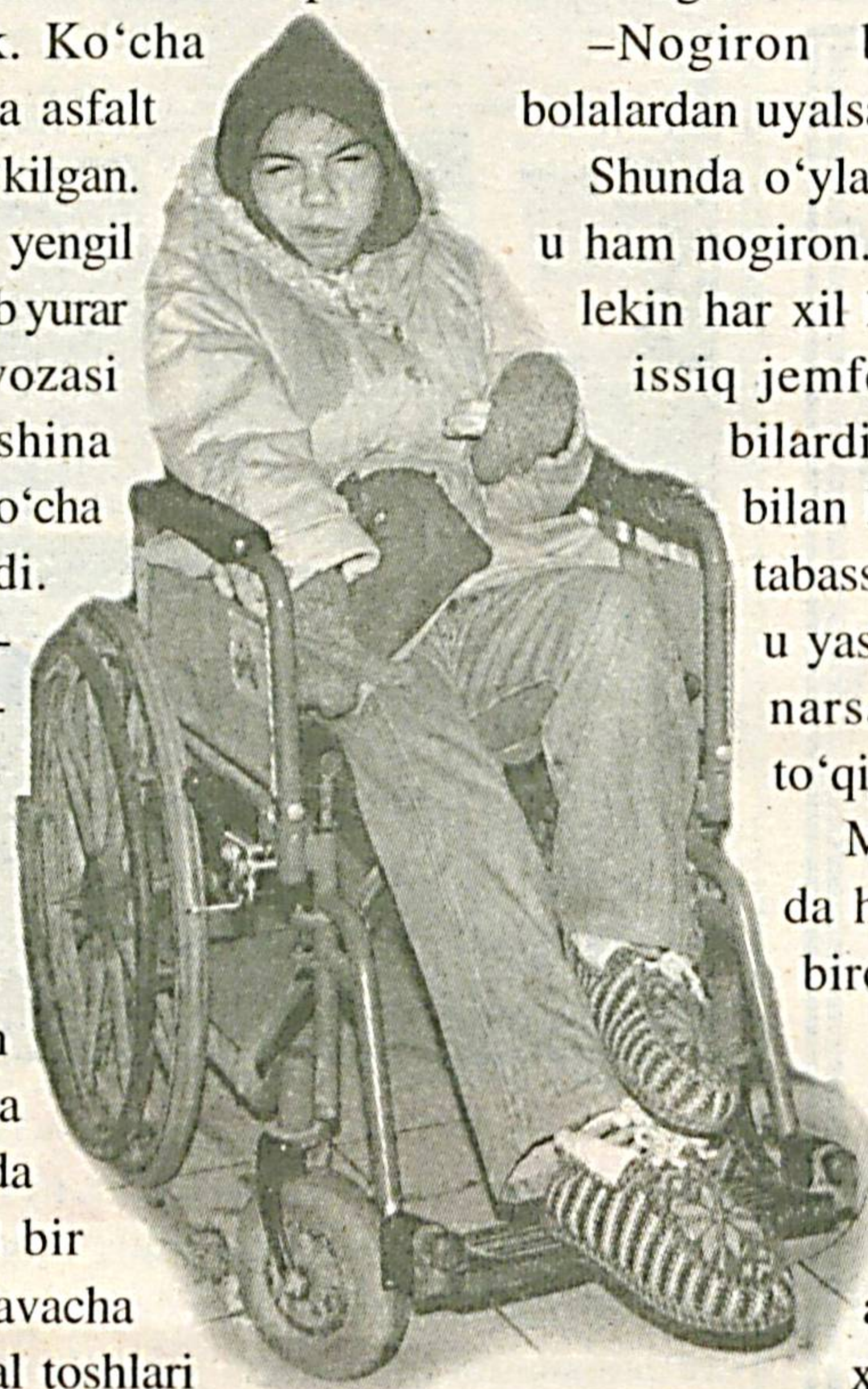
Bu gapni uning o'ziga aytmoqchi ham bo'ldim, lekin aytolmadim. Chunki mendan xafa bo'lishi mumkin. Nima qilishimni bilmay, onasi bilan suhbatlashdim va ularga:

—O'g'lingizni biror-bir hunar o'rganishga bermaysizmi? Agar u biror narsa bilan band bo'lsa, zerikmasdi, - dedim.

Onasi xomushlik bilan, o'g'lim nogiron, uni kimning oldiga hunar o'rgating deb olib boraman, dedi va ancha vaqt jim bo'lib qoldi-da, «Mayli, buni o'ylab ko'rarman», degan javobni aytdi.

Men esa 3-4 kundan so'ng Andijonga qaytdim. Oradan uch oy o'tmay amakimning o'g'li menga qo'ng'iroq qildi va nogiron bola ustaga shogird tushganini, hozirda o'zi mustaqil kichkina sandiqchalar yasayotganini, boshqa bolalar esa uning ishlaridan hayratga tushib, sandiqchalaridan xarid qilayotganini aytdi. Buni eshitib juda xursand bo'ldim. Chunki dunyoda yashovchi hamma bolalar sog'lommi, nogironmi, baribir butun insoniyatning, har bir xalqning kelajagidir. Inson dunyoga kelgan ekan, uning yashashga albatta haqqi bor va butun umrini odamlarga foyda keltirish va ilm olish bilan mazmunli o'tkazishi kerak, deb o'ylayman.

Durdona QORABOYEVA,
Andijon viloyati.

MAKTAB MULKI UMUMIY MULK(MI)?

Maktab bolajonlarning oshiqib boradigan maskani, ilk bilimning poydevori hisoblanadi. Keng va yorug' sinfxonalar, bir-biridan qiziqarli darsliklar, o'quv qurollarini ko'rgan katta yoshli kishilarni ham beixtiyor papka tutib, maktabga yo'l olgisi keladi. Lekin ayrim bolajonlarimiz bunday shart-sharoitlarni suiste'mol qilishadi. Ko'pgina maktablarning devorlarida, partalarida, stul va tomlarida ham turli yozuvlarga ko'zimiz tushadi. Maktab mulkiga sonlar, harflar, ismlarni yozish o'quvchilar orasida go'yoki urfga aylanib qolgan. Buni oldini olish uchun o'qituvchilar har doim tushuntirish ishlarini olib borishadi, ammo bolalarni faqat maktabda emas, balki uyda, ko'cha-ko'yda tartibga chaqirish kerak, deb o'ylayman. Bundan tashqari, maktab mulki nafaqat maktabga, balki bolalarga ham tegishli-ku. Axir uning ko'rkamligi, tozaligi shu yerda o'qiyotgan o'quvchilar-u ustozlarning yuzi emasmi?

Diyoza HASANOVA, talaba.

To'xtamurod Bahromovning bolalarga atalgan she'rlari o'zi ham bola bo'lgan kezlari — 1959-yildan boshlab kichkintoylar matbuotida ko'rma boshlagan. Dastlab o'z mashqlari orqali tengdoshlari bilan tillashgan ijodkor, keyinchalik o'g'il-qizlarini xursand qilish, ular bilan didan sirlashish uchun qalam tebratdi. U mehnat faoliyatining asosiy qismini Respublika Davlat televidenye va radioeshtirish Qo'mita-sining yoshlar uchun eshtirishlar tayyorlash hamda ijtimoiy-siyosiy tahririyatlarining bosh muharriri lavozimida o'tkazgan. Hozirda bank sohasida ishlayotgan To'xtamurod boboning «Agar vaqt yugursaydi...» deb nomlangan turkum she'rlarini e'tiborin-gizga havola etmoqdamiz.

Katta hayot ostonasi salobati —
Notanishdir yoshlik o'ti ko'chalari.
Yashash erak emas ekan, bironq to'ti —
Zavq-u shavqi uyqu bernas kechalari...
Aytay desam bolaligim ashulasin,
Yoshim boshqa, butkul boshqa endi ovoz.
Qo'shiq qilay, yoshligimning nur-shu'lasin,
Yer-u ko'kni qurshab etsin baland parvozi!
Bolaligim yozilmagan eraknidi...

30

qirg'ish chizig'i

Lekin o'qib bo'lmaydi,
Erta gazetin bugun.
Bugun — bugunning payti,
Erta — ertaga uchun.
Ertaning fazogiri,
Shubhat qozonmas bugun.
Ammo kelajak siri,
Bizni jalb etmish butun.
Balki bizning ertamiz,
Kelar vaqin unutib.
Yurar benishon, beiz,
Bizni sog'inib, kutib.
Yo'q, ertaning tashvishi,
Bugun boshlanib ketgan.
Bugun ne eksa kishi,
Mevasin terar ertan.

7

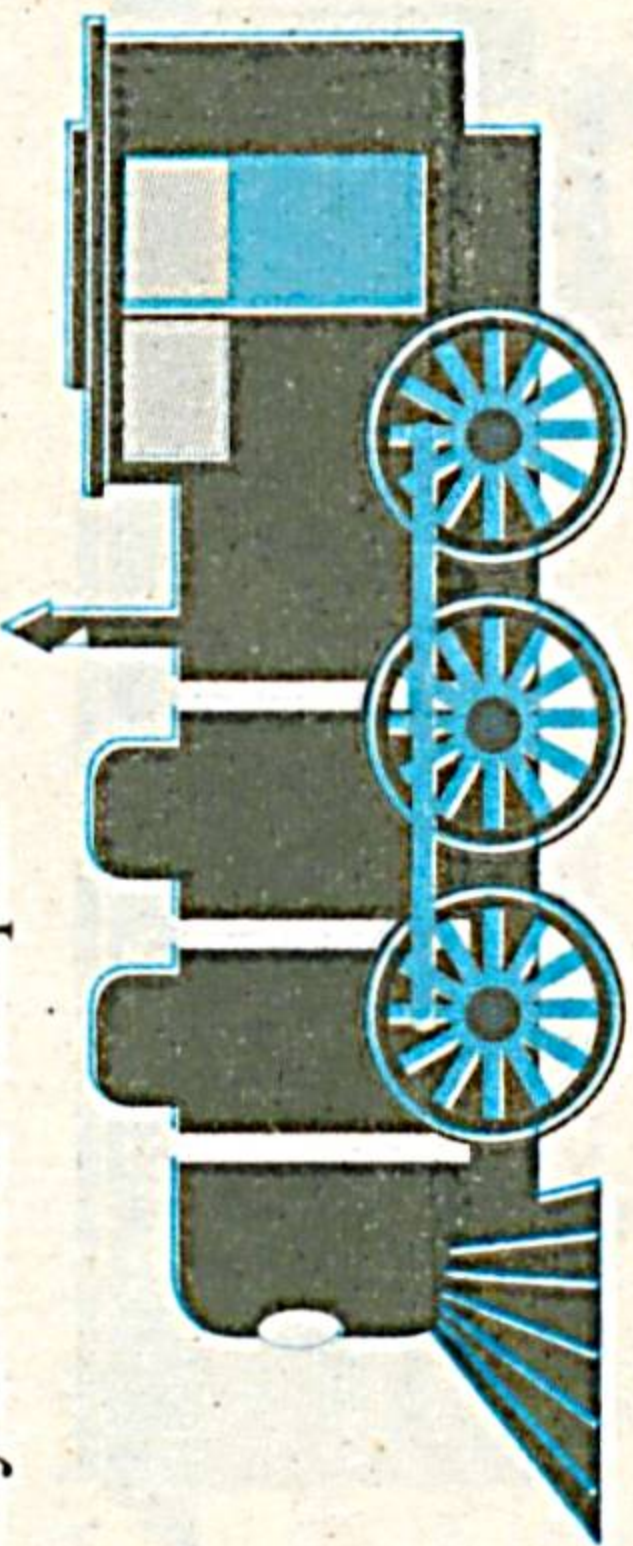
YANGI AVLOD MARSHI

Yurtga sodiq inson bo'limoqqa,
Xalq tinchiga qalqon bo'limoqqa,
Koinotda javlon urmoqqa,
Kelajakni chaqqon qurmogga —
Bizga hamdam ilm-u fan,
Berar yordam ilm-u fan.

24

16

Pi-pi-i-ip,
Gup-pish, gup-pish, gup-pish,
Taraq-taraq, taraq-taraq...
Poyezd borar chopqillab,
Vagonlari ketma-ket.
Qolamiz oq yo'l tilab,
Manzilingga tezroq yet!
Pi-pi-i-ip,
Gup-pish, gup-pish, gup-pish,
Taraq-taraq, taraq-taraq...
Ortib tonna-tonna yuk,
Kuylab borar tarqalab.

15

Ayturman: paxtakorman,
Kasbimdan minnatdorman!
Olimlarning yirigi —
Paxta akademigi!
Xo'sh, unda men-chi, kimman?
Bo'lg'usi zo'r olimman!
Olimlarning yirigi —
Paxta akademigi!

Akam der: paxtakorman,
Kasbimdan minnatdorman.
Akamga ham hayronman,
U ham deydi: dehqonman.
O'qib olar emish nom —
Yer ustasi — agronom.
Akam der: paxtakorman,
Kasbimdan minnatdorman.

QOR BILAN BOLA

— Oppopqinam, qorginam,
Menga javob bergina:
Muzdeksan-u, qo'rlisan,
Quyoshmisan, nurlisan?

BOLA:

Taqdir nomli qozonda,
Ertangi qismat qaynar.
Inson qalbi shu ondan,
Kelajakni avaylar...

Yo'l bosib ming-ming yillab,
Tashlab qay bir yulduzni.
Ertangi nur yiltillab,
Kelar so'roqlab bizni.

22

Uyqu jo'n.

Chanoqdan so'ng —
Sakkiz, to'qqiz, o'n,
Safarni uyqu eltdi.
Yetti...
Endi...
Va oltin.
Bari kumush

Bor joy g'uj.
To'rt, besh, olti...
Bir joy siyrak,

POYEZD

– Polvon yo'q mendan buyuk, –
deya kular sharaqlab.

Pi-pi-i-ip,

Gup-pish, gup-pish, gup-pish,

Taraq-taraq, taraq-taraq...

Poyezdni qilgan polvon –

Inson aqli, qudrati.

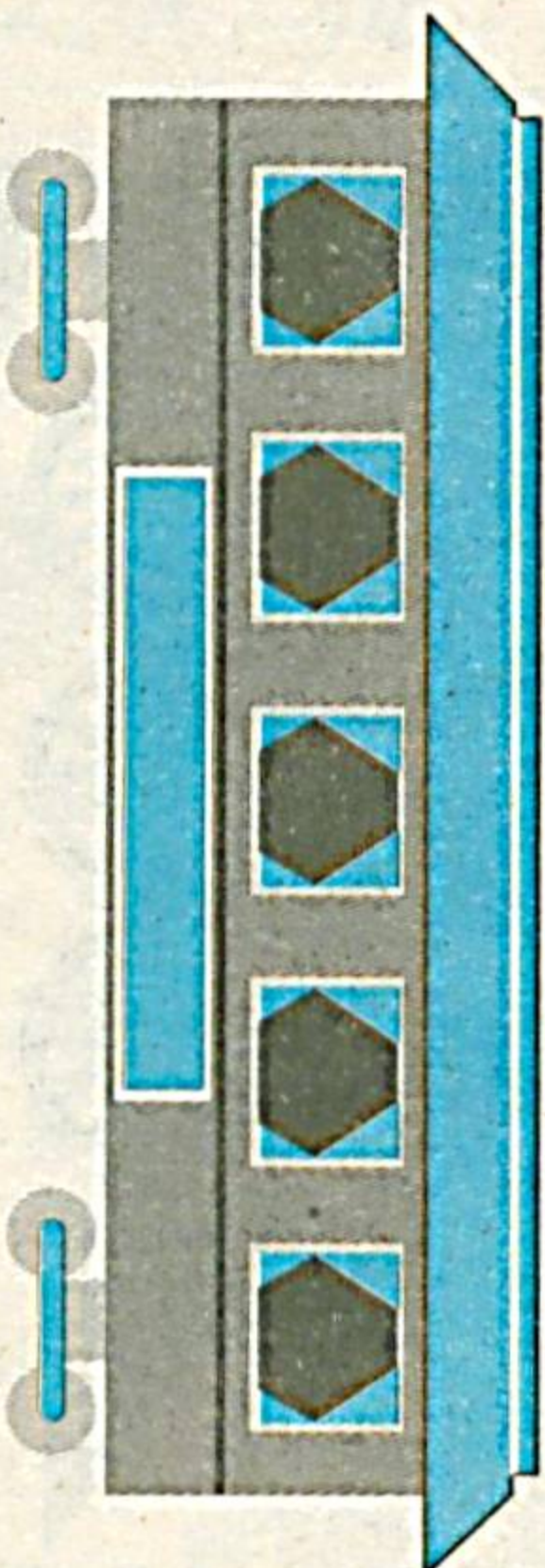
Unga aytib sharaif-shon,

Kuylar ko'kni titratib!

Pi-pi-i-ip,

Gup-pish, gup-pish, gup-pish,

Taraq-taraq, taraq-taraq...

17

Oq yuvib, oq tarab boqqan onajon,
Maqlovga loyiq so'z topolmay hayron,
O'g'lingiz bosh egib lol turar bunda...

Navoiy bobom bor – tili yana biyron!

Sozim pardalarin bir kuy yangratar,

U qadim hikmatini gayta anglatar:

– Boshni *flido* aylata qoshig'a,

Jismini qil sadqano boshig'a.

Tun-kunungga aylagali nurposh,

Birsin oy angla, birsin quyosh!

PATAKORLAR

Otam ishchi zavodda,

Po'latni toblab o'tda –

Yasab bersa agregat,

Paxta terar ming egat.

Ammo der: paxtakorman,

Kashbindan minnaldorman.

14

qirg'ish chizig'i

QOR:

– Ha, men quyosh zarrasi,
Quyoshdan emganman nur.

Muz deganing nimasi?

Olovdan ham taftim zo'r!

Bolalar tili biyron,

Qor sovuq deyaverar.

Lek o'ynashsa «qorbo'ron»,

Katllari kuyaverar!

– Seni ezib bosdilar,

Qolding oyoq osida.

Shunda hamki bu ne hol,

BOLA:

9

Kiymoklikni yangi ko'ylak.

Yurmoqlikni yashnab, o'ynab.

Sho'x qushlardek qo'shiq kuylab,

Sevar juda Sevara.

Savollari juda ko'pdir,

«Nega?» degan bita to'pdir.

Yechmoqlikni uni bir-bir–

Sevar juda Sevara.

Adasi-yu onasini,

Hovli-joyi, xonasini.

Hayot ostonasini,

Sevar juda Sevara.

SANOQ

Har tun Safar,

Yulduz sanar:

Bir, ikki, uch...

22

52

Naqorat.

Berar yordam sog'lom kuch!

Bizga hamdam sog'lom kuch,

Yurtimizni asraymiz ko'zdek.

Tanimiz sog', chiniqib o'sdik,

Sololmaydi, kirmas yot g'oya.

Yerimizga dushmanlar soya,

Naqorat:

Berar yordam kuy-qo'shiq.

Bizga hamdam kuy-qo'shiq,

Istiqlolning chalib marshini.

Istiqlolga dadil borgaymiz,

Bolalikning surib gashitini.

Erkatoyimiz, quvnaib yayraymiz,

Xalqimizning sof tilagi – biz!

Istiqlolning kelajagi – biz!

Koinotning dur-gavhari – biz!

Yurtimizning tongotari – biz!

Naqorat:

14-6002 “Tong Yulduzi” kutubxonasi

YUGURSAZMI...
AGAR VAGOT

KELAJAK TAFTI

Bugundan nolimaymiz:

Saodatli zamondir.

Dildan neki tilaymiz,

Yetishmoqlik osondir.

- Alo o'qib, sog'omon,
Katta bo'lsam bir zamon.
- Xushxabar eshirsiz –
Olamni qilgum chaman!
- Keling, o'ynab-kulaylik!
- Baxtinizni kuylaylik!

BOLALIGIM ERTAKNIDI?

- Bolaligim yozilmagan eraknidi,
Orzularim qanot yoygan kiobni, yo?
- Shul erakka sho'xliklarim bezaknidi,
Tole bo'yib erkalagan oftoBMI, yo?
- Bolaligim so'qmoqlari qolib ketdi,
O'tmish degan qaytib kelmas zamonlarda.
- Zamonlardan esgan shamol olib ketdi,
Sho'xligimni sog'inch degan makonlarga.

29

AGAR VAQT YUGURSAVDI...

- Tongda ekan niholim,
Shomda voyaga yetsa.
- Shig'il mevalar solib,
Ertasi taqdim etsa...
- Qanday bo'lardi shunda?
- Aqlim ham tez pishardi.
- Yillar hisobi kunda,
G'iz-g'iz aylanishardi.
- Uch sinfga uch kundayoq,
Sakrab o'tib olardim.
- Neki o'ylasam shu choq,
Tayyor bo'yib qolardi.
- Ikki-uch oyda ukam,
Bo'yib qolar edi chol.

2

qirg'iz chizig'i

- Dunyo boqar yuzingda,
El deb qo'shig boshlasam!

- Erkin o'tgan har lahza – yillarga pillapoya,
Yillar istiqbol sari qo'yilgan dadil qadam.
- Sho'x-shodon qo'shig'imga tinchlik, erk bo'yidi g'oya,
Jo'rovov unga borliq, yer-u osmon, keng olam!

Nagorat:

- Nur portlaydi ko'zimda,
Iqbolimni madq etsam.
- Dunyo boqar yuzingda,
Sadog'atga ahd etsam!

5

MUSICHA

- Cho'p tanlaydi musicha,
Ko'p tanlaydi musicha.
- Tanlab, tanlab yaxshisin,
Xursand bo'lar o'zicha.
- Yashasin-o, yashasin!

- Cho'pni nima qiladi?
- Buni o'zi biladi.
- Tanlab-tanlab yaxshisin,
Qurib olar uya, in.
- Yashasin-o, yashasin!

26

01

- Shodon, ziyrak va quvnoq.

QOR:

- Boplab chalib qulatsang.

- Xo'p miriqib kulasan,

- Buzilib qolar, ayigin?

BOLA:

- Shundan kuylayman jo'shib.

- Yer yuzida yashash baxt –

- Aslo tugalmas qo'shiq.

- Mening qo'shig'im hech vaqt,

- Kuylayman-da baralla.

- Yerga tushdim mehmonga,

- Bermog' uchun baraka,

QOR:

- Senga quvonch, dehqonga

- «G'arch-g'uruch» kuylaysan xushhol.

12

- Sevar juda Sevara.

- Ko'p sovg'ani ko'p olmoqni,

- O'yinchoqni, qo'g'irchoqni,

- Bol yemoqni, muzqaymoqni,

SEVARA

- «Ol!» deb qarar.

- O'zi kulib,

- Rangi naq-zar.

- Pishsa agar,

SUMALAK

- Tarnovlarda sumalak,
Sumalak,
- Suv tomadi chak-chak-chak,
Chak-chak-chak.

- Sumalak jilovlanar,

- Dur yog'ar,

- Oftobda tillolanar,

- Nur yog'ar!

- Tomchilar billur rangda,

- Qarang-a!

- Ko'z yoshin qilmas kanda,

- Attang-a!

- Qishni kuzatsa kerak,

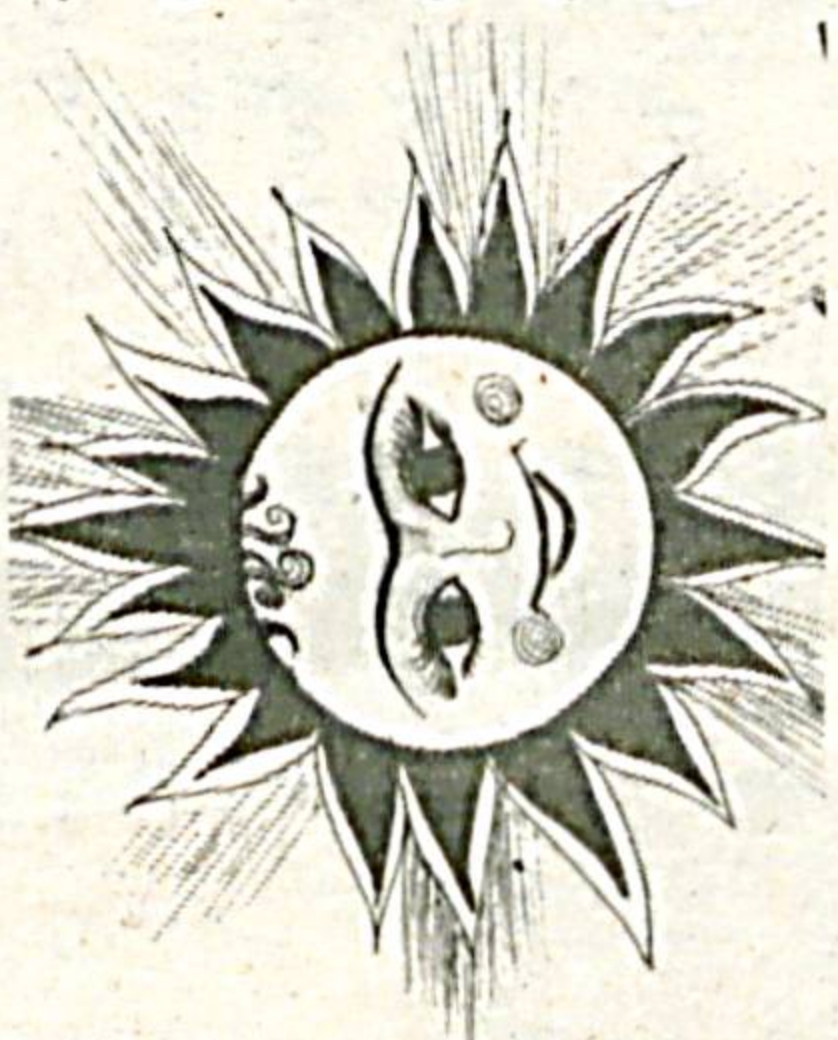
- Sumalak,

- Bahordan berib darak –

- Chak-chak-chak...

18

13

- birisin quyosh!

- Birisin oy angla,

- aylagali nurposh,

- Tun-kunungga

- ano boshig'a,

- Jismni qil sadqa

- Boshni fido ayla ato qoshig'a,

- Hikmat qoldirmishlar Navoiy bobom:

- Dilimdan otilur shunda bir kalom,

- etsam.

- Kuy ila izhori jon fido

- dur-u gavharin,

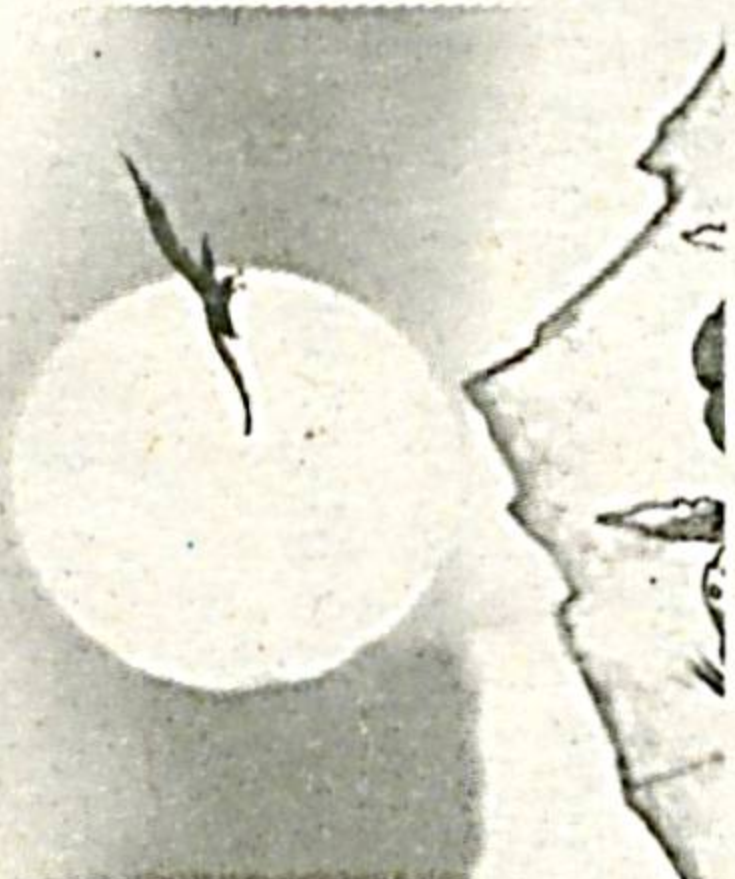
- Tersam-u so'zlarning

- to ado etsam,

- Farzandlik burchimni

- navo bitsam,

- Otajon, siz uchun bir

OV VA QUYOSH

LOLA

Men bahorning alvon elchisi,
Yal-yal yongan o'idek lolaman.
Men bahorning mafunkor isi –
Hayot borki, shunday qolaman.
Ko'zingizga quvonch, nur bo'lay,
Qalbgga kiray bo'lib muhabbat.
Jannat yurtda gulday hur bo'lay,
Ezgulikka uyg'otib rag'bat.

CHUCHMOMA

Ariq bo'yida kuldi,
Chuchmoma,
Yuzlari nurga to'ldi –
Chuchmoma.
Chuchmoma bargi misli,
Oymoma,
Yerdagi osmon tusli,

19

2-bola:
– Xazinani och endi,
Boylklarini soch endi!

1-bola:
– O'n ikki pillapoya,
Har biri – bir hikoya...
Har biri – bir yillik yo'l,
Yuksalish, shodlikka mo'l.

2-bola:

–E, topdim, bu muchal-ku,
O'n ikki yil tug'al-ku!

1-bola:

–Barakalla, eh, qoyil,
Topding, bu – o'n ikki yil.
Biz ham bir muchal ko'rdik,
O'n ikki yoshga to'ldik!

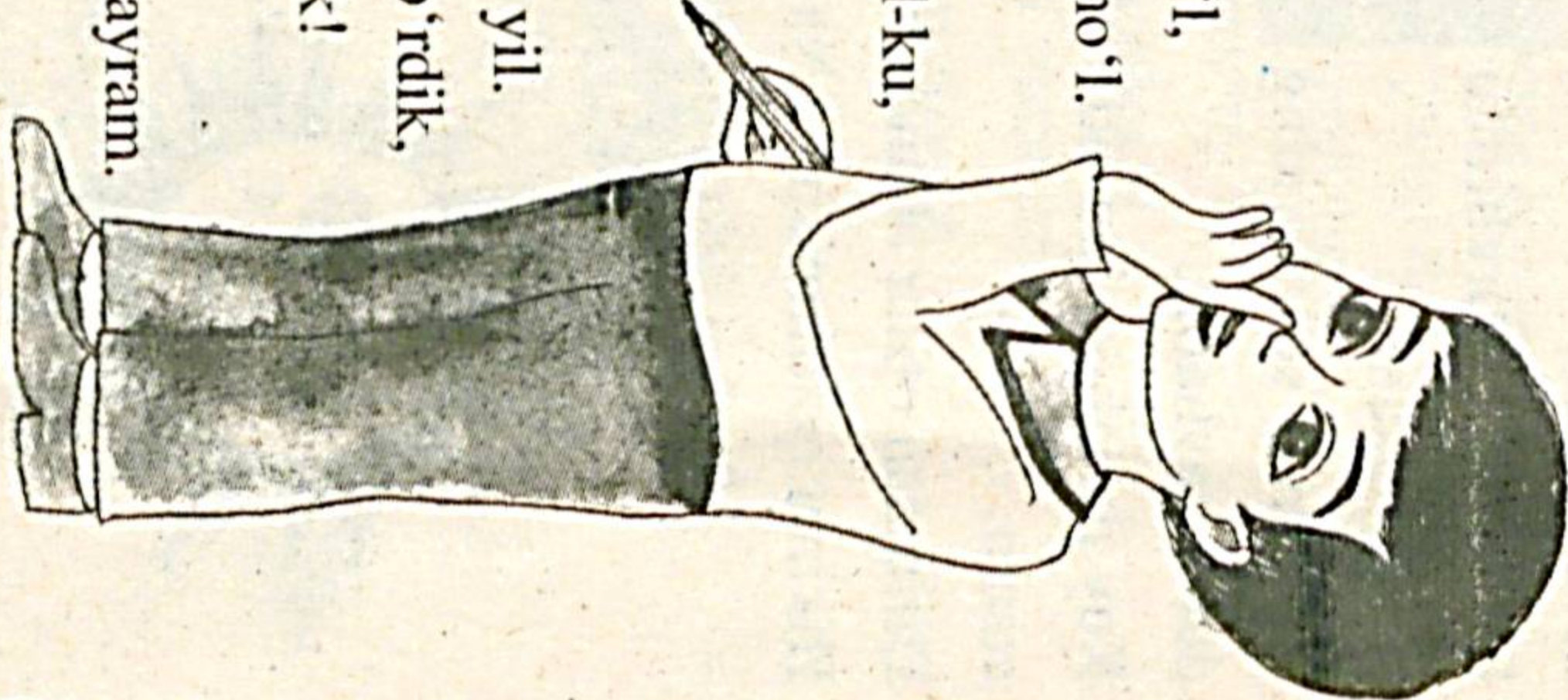
2-bola:

–Denak, bugun zo'r bayram.

Ikkalasi:

Muchal to'yga kel sen ham!

12

qirg'ish chizig'i

Meni do'stim degansan,
Sir ayta, tutgin quloq:
Bu ham hazil beg'ubor –
Agar yiqilsang noxos,
Bilki, unda ma'no bor:
Qadamingni to'g'ri bosi!

MUCHAL

1-bola:

–Bir, ikki..., o'n ikki...

2-bola:

–O'n ikki deb kim aytdi?

1-bola:

O'n ikki deb men aytdim,
O'n ikkidan bu baytim.

2-bola:

– O'n ikki bu nimadir?

1-bola:

– O'n ikki – bu zinadir!
Ma'nosi xazinadir!

11

Oymoma.
Avaylab asta-asta,
Uzaman,

Chuchmomadan guldasta,

Tuzaman.

Gulastani netaman,

Chuchmoma?

–Ustozingga elasan, Chuchmoma!

G'ORA

G'o'ra-g'o'ra-a,
Rangin ko'r-a!
Uzma, avval
Holin so'ra.

Rangi ko'm-ko'k,
Holi shumshuk.

Shirasidan
Nordoni ko'p.

20

28

Keling, o'ynab-kulaylik!
Baxtimizni kulaylik!

Chanoqqa kulgu keldi.

Paxtazorga oqizsam,

Suv biram qutlug' keldi.

Ariq ochdim, suv keldi,

Keling, o'ynab-kulaylik!
Baxtimizni kulaylik!

Teray deb shoxin bukdim.

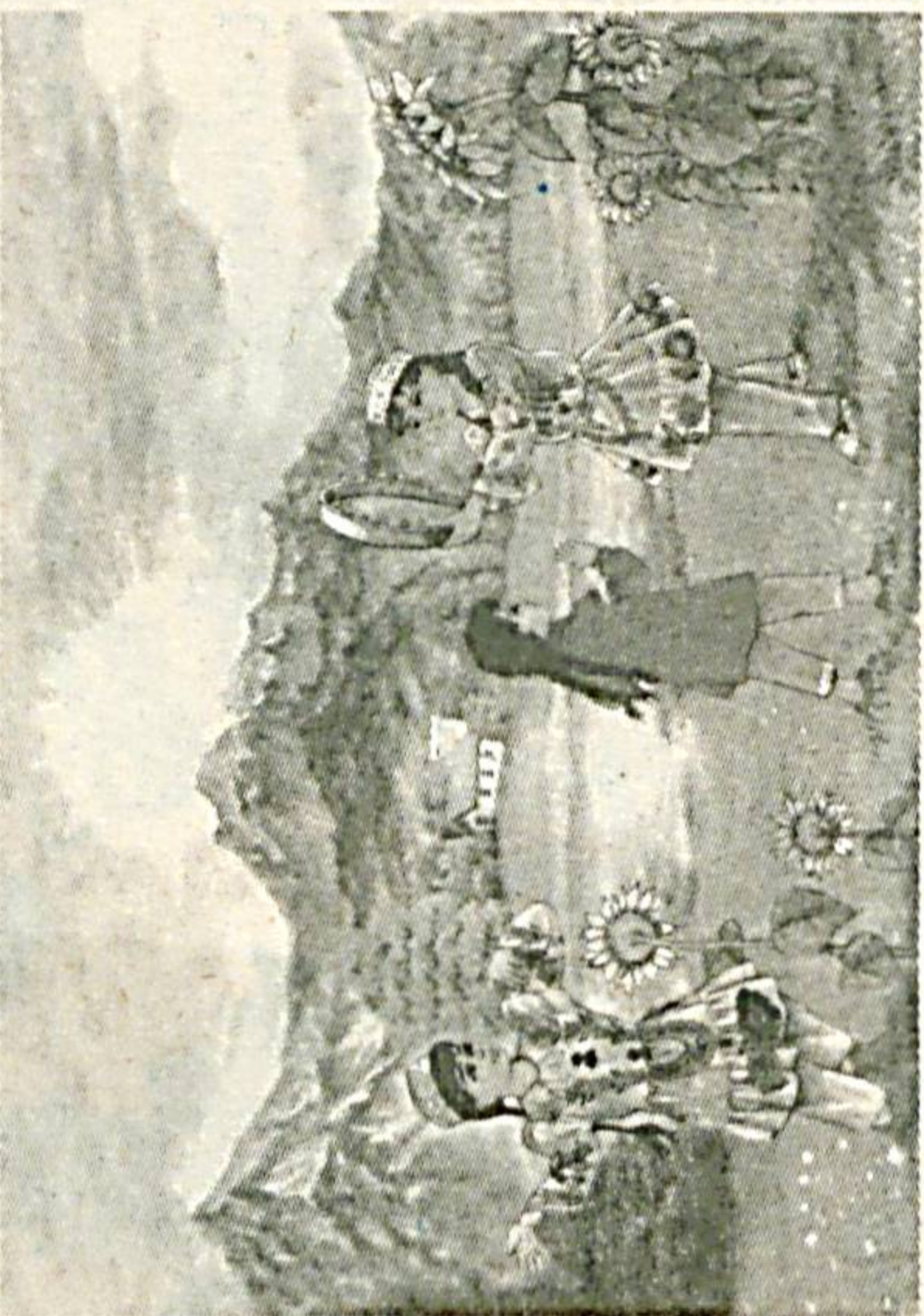
Shig'il meva solibdi,

Pishar deb ko'zim tikdim.

Bog'imga ko'chat ekdim,

Keling, o'ynab-kulaylik!
Baxtimizni kulaylik!

2

L.AHS.OB TOPBILSI

Suray shu baxt nash'asin.

Taqdirdagi baxt yaxshi,

Shu vaqt doim yashasin.

Yaralmish bor vaqt yaxshi,

Aslida yuz yosh ham kam,
Yana qisqarsa malol!

4

Yurtimni olqishlasam.

Nur porlaydi ko'zimda,

Naqorat:

shuncha oz!

Yurtim qancha madh etmay, ko'nglim to'lmas,

qutlug'lar,

Yangi davr, yangi zamon yurtini har dam

Yo'larimga to'shaydi barakadan poyonдоз.

Vatanni ardoqladim, u ham meni ulug'lar,

El-u-ni yurtini kuylasam!

Dunyo boqar yuzimga,

Istiqbolni o'ylasam.

Nur porlaydi ko'zimda,

Naqorat:

Yurt farovon bo'lsin deb tutdim tinchlik yo'lini.

Nur to'shagan ufqlardan teraman baxt gulini.

Quyosh bilan ochilar har kunning ilk lahzasi,

22

Quloq solar yallamga.

Bulutdan ob ro'moli,

Go'yo «kelin salom»ga.

Oftob chiqdi olamga,

YALTA

«Sog'lom avlod» jamg'armasida

orasida «Mehribonlik uyi»ning 6 nafar tarbiyalanuvchilari ham bor edi.

AQSHning «Enrag» xalqaro jamg'armasi tomonidan jami 17713500 so'm, «Ameri Kerz» xalqaro xayriya tashkiloti tomonidan 10345394.3 AQSH dollari miqdoridagi dori-darmonlar, nogironlik aravachalari, tibbiy adabiyotlar, Germaniyaning O'zbekistondagi elchixonasi tomonidan 423000 yevro miqdorida tibbiy anjomlar kabi muruvvat yordamlari 100 dan

Jamg'arma har yili «Mehribonlik uy»lari tarbiyalanuvchilari o'rtasida «Kamalak jilosi» Respublika rasmlar ko'rik-tanlovini o'tkazib kelmoqda. Ushbu tanlovda qatnashgan 1500 nafar tarbiyalanuvchilar o'z iste'dodlarini namoyish qilishib g'olib o'quvchilarga qimmatbaho sovg'alar topshirildi.

Bundan tashqari, 3 yoshdan 15 yoshgacha bo'lgan 5000 nafardan ziyod maktab va maktabgacha muassasa tarbiyalanuvchilari o'rtasida «Yer kurrasida tinchlik» Respublika rasmlar hamda 500 nafarga yaqin yosh musiqachilar o'rtasida «San'at g'unchalari» Respublika ko'rik-tanlovlari ham ko'plab iste'dod

XAYRIYA YORDAMI

Minglar emas, millionlab qiymatlar-ga ega bo'lgan xayriya ishlarini amalga oshirayotgan jamg'arma o'z faoliyati davomida yuzlab kemtik ko'ngillarga malham bo'lib kelmoqda. O'tgan yili Jamg'armaga qarashli Respublika tibbiy-ijtimoiy patronaj ko'chma brigadalari tomonidan Respublikamizdagi 2695ta mahalla va 2167ta qishloqlarda oilalar-ning ijtimoiy sharoiti, oila a'zolarining sog'ligi o'rganildi. 69003 nafar bolalar tibbiy ko'rikdan o'tkazildi. Tibbiy ko'rik davomida kam ta'minlangan oilalar va nogironlarga respublika bo'yicha 37458076 so'm miqdorida dori-darmonlar, oziq-ovqat mahsulotlari va kiyim-kechaklar xayriya sifatida berildi.

HAMKORLIK SAMARASI

Jamg'arma Germaniyaning «Fridensdorf Inter-neyshnl» Xalqaro tashkiloti tomonidan ajratilgan grant mablag'lari doirasida, tug'ma lab-tanglay nuqsoni bo'lgan 340 nafar nogiron bolalarni 20 milliondan ziyod mablag' evaziga jarrohlik operatsiyalarini o'tkazdi. Ushbu operatsiyalar Toshkent Tibbiyot aka-demiyasida, «Alisher tibbiyot» xususiy stomato-logiyasida hamda respublikamizning Farg'ona, Buxoro, Xorazm, Qashqadaryo, Surxondaryo vilo-yatlari klinikalarida amalga oshirildi.

Koreyaning Seul shahridan tashrif buyurishgan mutaxassislar 81 nafar bemor bolalarni tibbiy ko'rik-dan o'tkazishdi. Toshkent shahri va Toshkent vilo-yatidan 37 nafar bemor bolalar operatsiya qilindi. Ular

Aziz bolajonlar! Jamg'armalar va xayriya tashkilotlari haqida bilasizmi? Ularning vazifalari-chi, nimalardan iborat? Ushbu savollar albatta Sizni qiziqtirishi tabiiy. Yurtimizda bunday jamg'armalar va xayriya tashkilotlari anchagina. «Sog'lom avlod uchun» xalqaro xayriya jamg'armasi ana shulardan biri.

Hukumatga qarashli bo'lmagan bu jamg'arma 1993-yil 23-aprelda tashkil topgan. U iqtidorli bolalarni qo'llab-quvvatlash, «Mehribonlik uy»lari tarbiyalanuvchilarining iste'dodini yuzaga chiqarish borasida ko'maklashish, o'spirinlarning sog'lig'ini mustahkamlash kabi bir qator vazifalarni amalga oshiradi.

G'AMXO'RLIK

ortiq tibbiy va maxsus bolalar muassasalariga top-shirildi.

IQTIDORLI YOSHLAR
KO'PAYSINI!

egalarini yuzaga chiqardi.

Yurtimizda bolalar sportini rivojlantirish borasida ham Jamg'arma bir qancha xayrli ishlarni amalga oshirmoqda. Jumladan, Toshkent shahridagi 2-sonli «Muruvvat uyi»da nogiron bolalar o'rtasida III Paraolim-piya sport o'yinlari, Chilonzor tumanidagi 66-aqli zaif bolalar maxsus maktab-internatining 80 nafar tarbi-yanuvchilari o'rtasida «Sog'lom tanda – sog' aql» shiori ostida turli xil sport musobaqalari o'tkazildi.

Ha, bir so'z bilan aytganda, «Sog'lom avlod uchun» xalqaro xayriya jamg'armasining faoliyati faqat ezgu ishlarga qaratilgan, desak aslo mubolag'a emas. Ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi qatlamlariga, bolalar muassasalariga jami 21 mln. so'm, 360000 AQSH dollari, 25000 yevro miqdorida dori-darmonlar, nogironlar uchun moslamalar, vitaminli bolalar ozuqalari, kiyim-kechaklar, tarqatma metodik materiallardan iborat muruvvat yuklarini topshirdi.

Ushbu xayrli ishlarning barchasi sizga bo'lgan e'tibordir.

Jamila HAYDAROVA.

FAXRLI
SHOGIRDLAR

240 nafar kichkintoylar tar-biyalanayotgan 307- «Hilola» nomli maktabgacha ta'lim muas-sasasidagi o'yinchoqlar bolalar-niki. Sport jihozlari ham ularga.

Homiylar ta'mirlab bergan chiroyli xonalarda ingliz, rus tili o'rganishadi. Shashka, karate, raqs va mohir qo'llar to'garaklarida band bo'lishadi. Ular shuning uchun ham savollarimizga burro-burro javoblar qaytarishdi. «Eng chiroyli va shinam hovli uchun» tanlovining respublika bosqichida II o'rinni qo'lga kiritgan shu bog'chaning

tarbiyachisi Ziyoda Sarimso-qova «Yil tarbiyachisi» ko'rigi-ning tuman bosqichida III o'rinni qo'lga kiritgani ham balki shundandir. «Sog'lom-jon-polvonjon» sport musoba-qasi-yu musiqiy tanlovlarda muntazam ishtirok etadigan bog'cha tarbiyalanuvchisi shaxmat-shashka turi bo'yicha Diyorbek Abduqahhorov, Hus-nora Abdullayeva tuman va

Bog'cham ovunar joyim

Har tong ota-onasi yoki yaqinlarining qo'lidan tutib ovunar joyi atalmish qadrdon bog'chasi tomon oshiqayotgan kichkintoylarni kuzatganmisiz? Ularning yurish-turishida xuddi kattalarniki singari ajib bir shijoat, o'z-o'ziga ishonch hissini tuyasiz. Chunki ortiqcha xarxasha, injiq-liklar ortda qolgan.

- Biz esa maktabgacha ta'lim muas-sasalarimizda kichkintoylarning tarbiyalanishi uchun barcha shart-sharoitlarni muhayyo qilganmiz, - deydi Yunusobod tumani Xalq ta'limi bo'limi mudirasi Ma'suda Odilova.

bog'cha mudirasi, Xalq maorifi a'lochisi R.Rasulovanning chindan faxrli shogirdlariga aylanishdi.

YULDUZCHA-NING
YULDUZCHALARIMIZ

Iqtisodiy ta'lim yo'nalishi bo'yicha ish olib borayotgan 366 -«Yulduzcha» nomli maktabgacha ta'lim muassasasida esa 158 nafar kichkintoylar tarbiyalanishadi. Bu yerda ham bolajonlar ingliz, rus tili, musiqa, kashtachilik, kulolchilik bilan birgalikda sport to'garaklarida ham bandlikda ulg'ayishadi. Yana haftada 3 marotaba taomnomalarga dorivor o'tlar damlamasi kiritilgan. Dilorom Haydarova, Hamida To'laganova kabi tarbiyachilar bolajonlarni o'z farzandlaridek ardoqlashadi.

-Musiqa rahbarimiz Zuhuriniso Qayumovani juda-juda yaxshi ko'ramiz, - deyishadi «Yulduzcha»ning Dilnoza Oxunjonova, Aziza Fayzullayeva, Durdona Abdug'afforova kabi yulduzchalari. Demak, ustoz bolalarni kuy-qo'shiqlarga hamroh qilib qo'ygan. Bunday kamtarinlik bolajonlarni bir umr tark etmasin.

Salimjon INOMZODA.

«Tarixingdir ming asrlar ichra pinhon...»

Bir o'quvchi sinfga qadimiy sopol idish olib kelgani sinfdoshlari orasida shov-shuv bo'lib ketdi. Barcha idishni qo'lga olib ushlab ko'rishni xohlardi. Afsuski, sinfga har xil buyumlarni olib kelish taqiqlangan. Qattiqqo'l matematika fani o'qituvchisi Venera Sobirova nazorat ishi o'tkazishdan avval ona diyorimiz tarixidan qiziqarli voqealarni aytib berdi-yu, tanaffusni intizorlik bilan kutgan o'quvchilarining savolga ko'mib tashlaganlari bois «Moziyga yo'l» nomli to'garak vujudga keldi. Shunday qilib, bu maktab o'quvchilari matematika bilan tarixni mushtarak holda o'rgana boshlashdi.

Moziyga safar

gani topgani quvonarli hodisa ga aylangan bo'lsa, Diana Grimova ko'zaning bandini, Vadim Chukayev qadimiy dasturxonni va yana ko'plab

qadimiy ashyolarni topishib, maktab tarixiy muzeyini qimmatli eksponatlarga boyitishdi.

XITOYGA SAFAR

Xitoy Xalq Respublikasining O'zbekistondagi elchixonasi tomonidan tashkil etilgan tanlov «Moziyga yo'l» to'garagi uchun ayni muddao bo'ldi. Tanlovda g'olib bo'lganlar «Buyuk Ipak Yo'li» bo'ylab Xiva shahridan to Pekingacha sayohat yo'llanmasini olish-

lari e'lon qilindi. Yosh qadim-shunoslar, yosh tarixchilar bel-lashgan ushbu tanlov qizg'in da-vom etdi. Tanlov jarayonida «Moziyga yo'l» to'garagi aso-sida «U-shu» to'garagi ham tashkil etilib, ikkala to'garak ham faol qatnashishdi. Tatyana Likova, Diana Primova, Irina Soy, Yevgeniy Zavarzin, Ye-lena Bushman, opa-singil Lyudmila va Yaroslava Dvo-rovix, Andrey Savoskin kabi o'quvchilar birinchi va ikkinchi o'rinlarni egallashib, Xitoyga safar yo'llanmasini qo'lga olish-di-yu, biroq homiylarning yo'q-ligi tufayli safar uyushtirilmay qoldi.

35-maktabning ushbu to'garagiga gap bo'lishi mumkin emas. Hamma ishlari a'lo darajada. Maq-tovga sazovor. Juda ko'p maqto'v yorliqlariga ega bu to'garakning faoliyati boshqa maktablar ma'naviyat rahbarlari uchun namuna deb bilaman.

Marhabo OLLOYOROVA,
Toshkent shahridagi
207-maktab o'quvchisi.

VI-VII ASR

TANGASI TOPILDI

Eramizning VI-VII asrlarida zarb etilgan tanga O'rta Osiyoning Chach mintaqasidan topilib, Toshkent san'at institutiga topshirildi. Uni yana shu maktab o'quvchilari qadimiy Shoh-ruhiyaga uyushtirgan ekspeditsiyalari davrida qo'lga kiritishdi.

- Bu eng noyob topilma, deydi institut bo'lim boshlig'i, tarix fanlari nomzodi E.Rtveladze, chunki bunday tanga dunyoning hech bir muzeylarida uchramaydi. O'sha davrdagi Chach hukmdorining ismi hamda «pani», ya'ni «pul» so'zi so'g'dehada yozilgan bo'lib, sifati hatto buzilmagan ham. Ko'p yillardan beri Venera Sobirova o'z shogirdlari bilan Xo'jakentdagi g'orlardan pervobitriy ovchilar tushirilgan suratlarni, qadimiy Shohruhiya shahrida X asrga tegishli yerosti galereyasini, qadimgi Qoraxonlar davlatiga tegishli imorat qoldiqlarini topib, tariximiz zarvaraqlarini mazmunli to'ldirishga katta xizmatlarini qo'shishmoqda.

KINDIKTEPAGA SAFAR chog'ida 6-sinf o'quv-chilari Burgulaktasoy bo'yida joylashgan qadimiy shaharning ko'chalari, uylari, shuningdek, o'sha davr hunarmandchiligi, madaniyati va dini haqida so'zlovchi ko'plab eksponatlarni arxeologlar topishganini bilib olishdi. Shahar eni 3,5 metr keladigan devor bilan o'ralgan ekan. Ko'chalari esa 8 metrli. Chilangarlar, to'quvchilar, zargarlar, kulollar va boshqa hunarmandlar mahallalari bor bu shahar «Buyuk Ipak Yo'li»da joylashgan bo'lib, I-V asrlarda 25 gektar yerni tashkillagan. Aholisi 3 mingga yaqin bo'lgan bunday shaharlar o'sha davrda Toshkent hududida 11ta bo'lganligini olimlarimiz aniqlash-gan. Sinfdoshlari Artur Ikrtichanning III-IV asrga tegishli tan-

ALOVUDDINNING CHIROG'IMI?

- Qadimiy chiroqni topib olganimdan behad xursandman, - deydi Vadim Chukayev, - bunday chiroqni Alovuddin haqidagi kinofilmda ko'rgan edim...

Qadimgi Kindiktepa hozirgi Toshkent dengizi va u yerdagi orolchalar o'rnida joylashgan shahar. Server Ashi-rovich boshchiligidagi guruh bir qayiqni ijaraga olib, orolchalarga sayohat uyushtirishdi. U yer qadimiy ashyolarga boy makon ekan. O'quvchilar tegirmon, tikuv dastgohlarining qoldiqlari, kulolchilik asboblari va o'sha davr hukmdorining tamg'alarini topishdi.

Tarixga yayov borish, uni misqolab o'rganish va o'zligimiz tarix zarvaraqlarini boyitish savob ishdir.

Men yurtimiz tarixiga qiziqayotgan o'quvchilarning borligini ko'rib, quvonib ketdim. Ular o'z vaqtlarini ayamasdan sayohatlar uyushtirib, unut bo'lib ketgan joylarni o'z ko'zlari bilan ko'rishar ekan.

Muhtabar TO'XTASINOVA,
223-maktab o'qituvchisi.

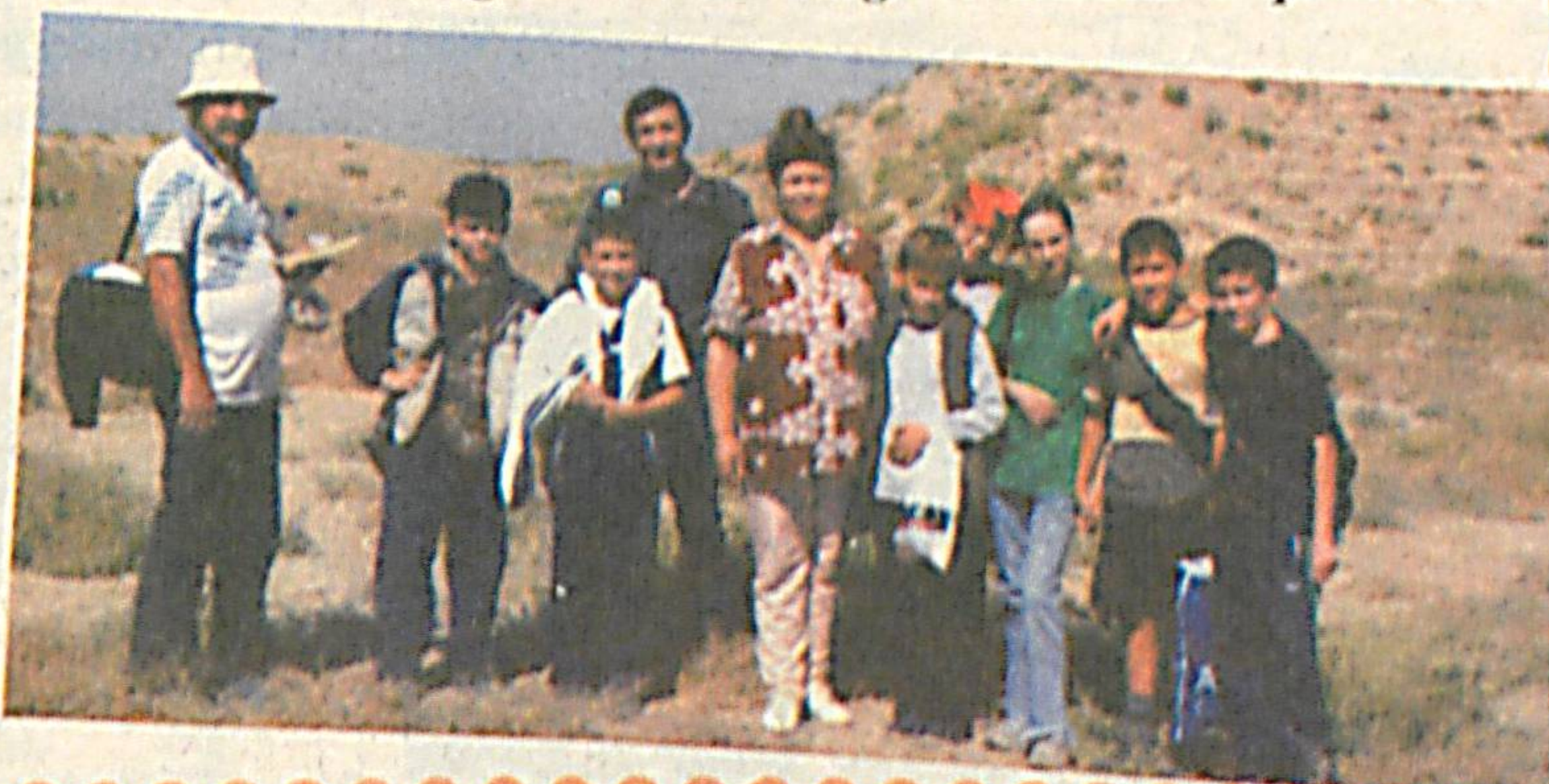
-Shu voqeaga ham mana 25 yil bo'ldi. Bu vaqt davomida ko'plab ekspedit-siyalar uyushtirdik. Tarixdan so'zlovchi qadimiy yodgorliklar qoldiqlarini

topganimizda hayratimiz jo'shib ketardi. Yangi-yangi topilmalar, qiziqarli ashyolar topish ishtiyoqi bizni yangi sayohatlarga yetaklayverdi. Shu asnoda eksponatlarimiz soni ko'payib bormoqda. O'sha davrdagi o'quvchilarim esa hozir mening yelkadoshimga aylanishgan. Ammo o'quvchilarni uyushtirib, birlashtirib, alohida transport bilan qayergadir borishning o'zi bo'lmaydi. Buning ustiga 25 yillik sa'y-harakatlarimiz bilan bunyod bo'lgan maktab-muzeyimiz ham ta'mirtalab. Eksponatlar uchun yangi peshtaxtalar darkor. Shuning uchun ham ko'p ashyolarimiz o'quvchilar uyida saqlanmoqda. Men o'ylaymanki, yaqinda bu muammo ijobiy hal qilinadi, - ustoz Venera Sobirovaning gaplarini tinglar ekanman, yoshlarni birlashtirib muzey tashkillagan, ona O'zbekistonimiz tarixiga sayohat uyushtirgan matematika o'qituvchisiga taxsinlar aytdim. Ha, oramizda ana shunday tinib-tinchimas, qadamidan gul ungan, kulgusidan dur to'kilgan aziz ustozlar yashaydi. Ularga sadqa jonimiz, hurmat-u ehtiromimiz.

Muharrama PIRMATOVA.

Suratlarda: Toshkent shahar,

Mirzo Ulug'bek tumanidagi 35-maktab o'quvchilari.

TONG yulduzi

BOSH MUHARRIR:

Umida

ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV

(O'zbekiston Xalq ta'limi vaziri),

Dilbar ALIMJONOVA

(«Sog'lom avlod uchun»

hukumatga qarashli bo'lmagan

xalqaro xayriya jamg'armasi

ijrochi direktori),

Qahramon QURANBOYEV

(«Kamolot» YOIH markaziy

kengashi raisi o'rinbosari),

Jabbor RAZZOQOV

(«O'zbekiston» NMIU bosh

muharrir o'rinbosari),

Dilmurod RAHMATILLAYEV

(Andijon viloyati Xalq ta'limi

boshqarmasi boshlig'i),

Dilshoda DADAJONOVA

(Namangan viloyati Xalq

ta'limi boshqarmasi boshlig'i),

Feruza JALILOVA

(Bosh muharrir o'rinbosari),

Sobirjon SHARIPOV

(Xorazm viloyati Xalq ta'limi

boshqarmasi boshlig'i),

Ergashvoy SARIQOV

(Iqtisod fanlari doktori).

Gazeta O'zbekiston

matbuot va axborot

agentligida

022-raqam bilan 2003-

yil 11-dekabrda

ro'yxatdan o'tgan.

Noshir:

«O'zbekiston»

nashriyot-matbaa ijodiy uyi.

Gazeta

«O'zbekiston»

nashriyot-matbaa ijodiy uyi

kompyuter bo'limida terib

sahifalandi va chop etildi.

Gazeta haftaning dushanba

kuni chiqadi. Hajmi A-3,

2 bosma taboq.

Adadi - 58001

Buyurtma N: J 3246

Dizayner va

sahifalovchi:

Fazliddin

SHOYODGOROV

Navbatchi:

Jamila

ERDONOVA

Rassom:

Nodira **MIRZAYEVA**

Manzilimiz:

700129,

Toshkent shahri,

Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Obuna indeksi: 198.

e-mail:

tong1924@mail.ru

Tel: 144-27-25

144-63-08

Tel./ faks:

(99871) 144-38-10